

ת"פ 76672/12/19 - מדינת ישראל נגד אייבי אלישר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 76672-12-19 מדינת ישראל נ' אלישר

לפני כבוד השופטת דנה אמיר

המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשם אייבי אלישר

נוכחים:

ב"כ המאשימה - עו"ד ניר הורוביץ

ב"כ הנאשם - עו"ד שרון פישמן

הנאשם

ת"פ 76672-12-19

גזר דין

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בביצוע 9 עבירות לפי סעיף (1)220 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], תשס"א-1961 (להלן: "**הפקודה**") וב-9 עבירות לפי סעיף (5)220 לפקודה.

2. על פי עובדות כתב האישום, הנאשם החל לעסוק כסוכן ביטוח עצמאי בשנת 2004 ובין השנים 2008-2016 (להלן: "**התקופה הרלוונטית**") ניהל עסק בתחום הביטוח בשם "גולדן פיננסים - אלישר אייבי" (להלן: "**העיסוק**") והפיק הכנסות בדמות עמלות מחברות ביטוח איתן עבד.

3. בתקופה הרלוונטית העלים הנאשם מרשויות המס את הכנסותיו מעיסוקו בכך שהשמיט הכנסות מספריו ומהדוחות השנתיים שהוגשו למס הכנסה באופן הבא: בכל אחת מהשנים 2010-2015 לא דיווח כלל על הכנסותיו מחברת הביטוח "כלל פנסיה וגמל בע"מ", בשנת 2010 ובין השנים 2012-2016 לא דיווח כלל על הכנסותיו מ"הראל חברה לביטוח בע"מ" ובין השנים 2008-2016 לא דיווח על כלל הכנסותיו מחברות ביטוח נוספות איתן עבד. סכום ההכנסה שהועלמה, שהוא ההפרש בין ההכנסות עליהן דיווח הנאשם בדוחות השנתיים לרשות המסים לבין ההכנסות שקיבל בפועל, עומד על סך של לא לפחות מ-1,355,793 ₪ כמפורט בטבלה שבסעיף 5 בכתב האישום. במעשיו כאמור פעל הנאשם במרמה, עורמה ותחבולה, במזיד ובכוונה להתחמק ממס והשמיט הכנסה שהיה עליו לכלול מדוחות שהגיש לפקיד השומה.

תמצית התסקיר לעונש

4. בתסקיר פורטו הנסיבות המורכבות בשנות ילדותו והתבגרותו של הנאשם, והתמודדויותיו, גם בפן הרגשי. שירות המבחן ציין שהנאשם הכיר בעובדות כתב האישום, נטל אחריות מלאה על ביצוע העבירות וביטא צער וחרטה עמוקה על האופן בו התנהל, כשהצליח לזהות שבהתנהגותו פעל מתוך חרדה ומתוך מניעים שאינם רציונליים. הנאשם זיהה את הפגיעה הפוטנציאלית של העבירות בחברה ושיתף כי חווה הרתעה משמעותית מההלך. על פי דבריו לשירות המבחן, בשל הכנסות נמוכות התברר לו מאישותו, שתפקדה כמנהלת החשבונות, שאינם משלמים מקדמות למס הכנסה כדי לשלם לעובדים, הוא נתקף חרדה מפוטנציאל ההסתבכות הפלילית והודיע כי הוא ינהל את הקשור לתשלומי המס, אם כי המשיך באותה דרך. לדבריו, לא עשה שימוש בכסף עליו לא דיווח אלא שמר אותו מחשש שיגיע היום ותתגלה התנהלותו.

5. הנאשם שיתף את שירות המבחן במאמצים שערך להעמקה בדפוסיו השליליים ועל פי דבריו פנה באופן יזום לטיפול רגשי אמבולטורי שערך שנה, עד חודש נובמבר 2020. כיום ביטא מוטיבציה להעמיק בעולמו הפנימי ולהגביר ערנותו למצבי סיכון. ממידע שהתקבל מהעובד הסוציאלי שטיפל בנאשם נמסר כי תחילה פנה הנאשם על רקע התקפי חרדה, היעדר תחושת סיפוק והזעזוע שחווה מההלך הפלילי, שהוא בעל השפעה רבה על חייו ואף על נישואיו. לדברי העובד הסוציאלי, הנאשם סובל מחרדות לאורך חייו בצילה של ילדות מורכבת ומתנהל מתוך רצון להשיב לעצמו שליטה. העובד הסוציאלי התרשם שהעבירה היא תוצאה של פחד ודפוסי הגנה נוקשים ללא דפוסים עברייניים. לדבריו, בתום שנה של טיפול הגיעו השניים למיצוי הקשר הטיפולי.

6. שירות המבחן התרשם מהנאשם כנעדר דפוסים עברייניים מושרשים, בעל יכולות קוגניטיביות וורבליות גבוהות, אשר גדל בצל עזובה רגשית וברקע מורכב. בשל חוויה ראשונית של נטישה פיתח דפוסים חרדתיים, דפוס מרצה וקושי בנפרדות ותלות. ההתמודדות בילדותו יצרה אצל הנאשם את הצורך להציג עצמו כרב פעלים. חסכוני הרגשים והחומריים השליכו על עולמו ותפקודו, הוא מתקשה לבוא על סיפוקו וחש אכזבה וחוסר סיפוק ומציב לעצמו מטרות גרנדיוזיות אשר עתידות לכישלון. ההתרשמות היא כי הנאשם קיבל על עצמו תפקידים הוריים, התבגר בטרם עת, התקשה להסתגל או להפגין יציבות במסגרות חיו, ונטה לפעול מתוך דחפים רגשיים ובאימפולסיביות, תוך קושי בשיתוף בקשייו במצבי לחץ ומצוקה.

7. כגורמי סיכוי ציין שירות המבחן כי חרף הקושי ניכר כי מבחינה תעסוקתית הצליח הנאשם ליצור תפקוד רציף בתחומו וערך מאמצים לתפקד באופן יצרני ויציב לאורך שנים. בנוסף ובפרט כי לנאשם מיקוד שליטה פנימי, כי נטל אחריות מלאה על המעשים, והוא בעל חיבור רגשי לרציונל העומד בבסיס החוק ובעל יכולת להפיק תובנות לגבי התנהלותו. כמו כן צוין שהנאשם עורך פעולות אקטיביות להשיב את הכספים אותם הוא חב למס הכנסה, ואף פנה לגורם מקצועי עוד טרם ההפניה לשירות המבחן, מה שמעיד על מוטיבציה פנימית לשינוי בחייו. ההערכה היא לסיכון נמוך להישנות עבירות דומות מצדו בעתיד.

8. על פי התסקיר גורמי הסיכוי בעניינו של הנאשם עולים על גורמי הסיכון, והמלצת שירות המבחן היא על הטלת צו מבחן לשנה על הנאשם במסגרתו יותאם עבורו מענה טיפולי לצד צו של"צ בהיקף של 250 שעות. כמו כן, המלצת שירות המבחן היא כי הרשעתו של הנאשם תבוטל בנסיבותיו ולאור ההתרשמות לפיה הרשעה עלולה לגרום לו

נזק מוחשי במסגרת תפקידו התעסוקתי כסוכן ביטוח כפי שתיאר, ולהביא לפגיעה בתדמיתו ובדימויו העצמי. תכנית של"צ אף גובשה לנאשם על ידי שירות המבחן הגם שכזו לא התבקשה.

תמצית טיעוני המאשימה לעונש

9. בטיעונו לעונש הפנה ב"כ המאשימה לעובדות כתב האישום ולכך שהנאשם הסתיר מפקיד השומה מקורות ההכנסה, חברת הביטוח "הראל" וחברת "כלל פנסיה וגמל בע"מ", לקוחות גדולים ומשמעותיים, ולא דיווח כלל על הכנסותיו מהן, וכן הסתיר מקורות הכנסה נוספים באופן חלקי. עוד הפנה לערכים המוגנים בעבירות וטען לפגיעה חמורה בהם, תוך שציין גם את התקופה הארוכה בת שש שנות המס בהן פעל הנאשם לביצוע העבירות. עתירת ב"כ המאשימה היא לקביעת מתחם ענישה אחד לכלל העבירות כאירוע, בין 8 ל-24 חודשי מאסר בפועל לצד קנס שבין ₪25,000 ל-₪100,000. ב"כ המאשימה הפנה לכך שלנאשם אין עבר פלילי, נטל אחריות והודה, ואף הסיר את מחדל כתב האישום, הגם שציין שיש חשיבות לעיתוי הסרת המחדל, ובמקרה זה מדובר בשנה וחצי לאחר הגשת כתב האישום. עתירתו היא לקביעת עונשו של הנאשם על 9 חודשי מאסר בפועל, שלא ירוצו בעבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס בסך ₪50,000, תוך שהפנה לחשיבות ההרתעה ובכורתו של האינטרס הציבורי על פני נסיבות אישיות בעבירות הנדונות.

10. ב"כ המאשימה מתנגד לביטול הרשעת הנאשם לאור סוג העבירות בביצוען הורשע, משכן, והיקפן. לטענתו, הנאשם לא הציג נזק קונקרטי מוכח בראיות המלמד על פגיעה בעיסוקו או על כך שלא יוכל להמשיך בעיסוקו כסוכן ביטוח ככל שיורשע, וכי קביעה שביצע את המעשים ללא הרשעה תאפשר לו להמשיך בעיסוקו. בנוסף לטענתו גם מקום בו קיים פוטנציאל פגיעה תעסוקתית אין מקום לקביעה אוטומטית בדבר קיומו של נזק לצורך ביטול ההרשעה, תוך שהפנה לפסיקה ולחוק. לטענתו, ערכו של תסקיר שירות מבחן לעונש מוגבל בסוג זה של עבירות בשל היעדר מומחיות, ומשעל פי פסיקת בית המשפט העליון בעבירות המס נסיבות אישיות נדחות אל מול שיקולי ההרתעה וההלימה. בנוסף, הפנה לכך שעברייני המס הם בדרך כלל בבחינת "עבריינים נורמטיביים", ולטענתו, גם המלצת התסקיר לשיקום בדמות צו של"צ לנאשם אינה רלוונטית בנסיבותיו, והמדובר בתוכנית הנדרשת לקידום עבריינים שלא השתלבו בחברה, בשונה מהנאשם שביצע את העבירות ממצב של השתלבות, עשייה ועבודה.

תמצית טיעוני ההגנה לעונש

11. ב"כ הנאשם עתרה לביטול הרשעת הנאשם וקביעת עונש כהמלצת שירות המבחן. לטענתו, התסקיר שהתקבל בעניינו של הנאשם הוא תסקיר חיובי מאוד, מנומק ומבצע איזון ראוי כנדרש, וכי הנסיבות במקרה זה חריגות ותואמות את ההלכות הרלוונטיות לביטול הרשעה.

12. ב"כ הנאשם הפנתה לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981, וטענה כי הרשעתו של הנאשם עלולה לגרום לו נזק קונקרטי הגובר על התועלת שבהרשעתו. לדבריה, הנאשם הקדיש את כל חייו לתחום הביטוח והיה חלוץ באמצעות מודל ייחודי שפיתח אשר הפחית באופן משמעותי את עמלות הפנסיה, מה שהביא לחיסכון רב לציבור הרחב ול"יעול החברה והמשק. לטענתו, המודל שפיתח אומץ על ידי משרד האוצר והמפקח על הביטוח

והביא לירידה משמעותית בגובה דמי הניהול והעמלות שגבו חברות הביטוח, כך שנחסך כסף רב לכלל הציבור. לדברי הסנגורית, משום שדאגת הנאשם הייתה בעיקרה לכיסם של הלקוחות, על אף הצלחתו ליצור קהל לקוחות רב, רווחו היה נמוך מאוד, וכתוצאה מכך נקלע לתזרים שלילי ומצב כלכלי קשה, הפסיק לעבוד בתחום והחל לעבוד בתחום ביטוחי הבריאות. לטענתה, גם בתחום זה פועל הנאשם בשנים האחרונות כחלוץ ומקים מערך לפיו גם מי שאינו מועסק בארגון במסגרתו הוא חבר בוועד הנהנה מביטוח קולקטיבי יוכל ליהנות מעמלות נמוכות.

13. לטענת הסנגורית, ככל שיורשע הנאשם יישלל רישיונו, וזה הוא תחום עיסוקו היחיד בו הוא עוסק עשורים. הנאשם מפרנס את כלל משפחתו, והגם שהתגרש לאחרונה מאישתו, שניהם עובדים בעסק, וכך גם בתם בת ה-25. עוד ציינה כי הוגשה בקשת כופר בעניינו של הנאשם מיד עם תחילת החקירה, הנאשם שיתף פעולה, הודה בביצוע העבירות והעביר מסמכים לחוקרים, אך הבקשה נדחתה. בהקשר זה הגישה אסופת החלטות כופר (ענ/1) לביסוס טענתה לפיה במקרים אחרים, ואף בסכומים גבוהים מאלה שבמקרה דנן, אושר כופר בעניינם של חשודים. ב"כ הנאשם הבהירה כי היא אינה טוענת לאפליה, אך מבקשת לתמוך עתירתה לאי-הרשעה בבקשת הכופר שנדחתה, ואף ביקשה להגיש את החלטת הכופר בעניינו של הנאשם לתיק בית המשפט תוך שבעה ימים (ההחלטה לא הוגשה).

14. ב"כ הנאשם הדגישה את הסרת המחדל על ידי הנאשם, טענה שהשיהוי בהסרתו נובע משיהוי אצל פקיד השומה, הגישה את הסכם השומה ושובר התשלום (ענ/5) וציינה שהנאשם שילם ₪760,000 מס, כ-60% מסכום ההשומה שיוחס לו בכתב האישום. לטענתה סכום זה גבוה מזה שהיה אמור לשלם והנאשם הסכים לשלמו משלא היו בידיו מסמכים להציג לפקיד השומה, אשר סירב להכיר בהוצאות רבות שהיו לו לטענתו. עוד ציינה כי סך התשלומים ששילם (למס הכנסה, מע"מ וביטוח לאומי) הגיע לסכום של מעל מיליון ש"ח, ויש בכך כדי להרתיע את הנאשם.

15. ב"כ הנאשם פירטה על אודות נסיבות האישיות של הנאשם, מצבה הבריאותית של אמו (ענ/3) ותמיכתו בה, הפנתה לנסיבות האישיות של הנאשם העולות מהתסקיר ולמצבו, הדגישה כי הוא מטופל שנים ארוכות, סובל מחרדות וגם כיום נמצא בטיפול, והגישה מסמכים רפואיים (ענ/4). לטענתה עונש מאסר בפועל יקטע את השיקום והטיפול שעובר הנאשם, המטופל תרופתית גם פסיכיאטרית. בכל הנוגע לנסיבות ביצוע העבירות, טענה שהגם שמדובר בביצוע על פני תשע שנות מס, בשנים 2008-2009 מדובר בסכום השומה נמוך, בשנת 2010 בסכום מזערי של ₪771, וכי העבירות בוצעו בשל מצבו הכלכלי, משהנאשם לא רצה לפגוע בלקוחות ובעובדים וביקש להמשיך ולשלם להם את המגיע להם, ולכן נמנע מתשלומי המס. לטענתה, הנאשם הבין את חומרת מעשיו אך עקב חרדה ולאור מצבו הנפשי נכנס למעגל שוטה וניסה לדחות את הקץ. עתירתה היא כי הרשעתו של הנאשם תבוטל, אך ככל שלא תבוטל היא עותרת כי ייגזר על הנאשם עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, תוך הפניה לפסיקה. להשקפתה, מתחם העונש ההולם במקרה זה הוא בין אי-הרשעה ושל"צ או הרשעה ושל"צ לבין 6 חודשי מאסר בעבודות שירות.

דבר הנאשם

16. הנאשם הביע צער על המעשים, לדבריו הוא עובר סיוט מאז נחשפה הפרשה בשל פרסומה והנזק לשמו, וכן לאור הכאב והצער שגרם לבנותיו שראו בו מודל, למשפחתו בכללותה ולמדינה.

העתירה לביטול ההרשעה

17. ככלל, הליך משפטי של אדם בגיר שהוכח כי עבר עבירה פלילית יסתיים בהרשעה. הימנעות מהרשעה או ביטולה מהווים חריג בשל נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן. על פי **הלכת כתב** (ע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל**, (פ"ד נב(3) 337, 342 (1997)), על מנת להימנע מהרשעה או לבטלה, יש לבחון הצטברותם של שני תנאים עיקריים: האחד, האם ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בעתידו או בשיקומו של הנאשם. השני, האם סוג העבירה ונסיבות ביצועה מאפשרים לוותר בנסיבות המקרה על ההרשעה, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים. על ההגנה מונח הנטל לשכנע, כי בנסיבות המקרה יש להעדיף את שיקום הנאשם על פני שיקולים אחרים. ראו גם: ע"פ 5985/13 **אבן נ' מדינת ישראל** (2.4.2014), כב' השופט ג'ובראן ברע"פ 3852/14 **ורשואר נ' מדינת ישראל** (18.8.2014) פסקה 11, וע"פ 3244/14 **ביטון נ' מדינת ישראל** (16.3.2015).

18. ברע"פ 3589/14 **לוזון נ' מדינת ישראל** (10.6.2014) נקבע כי על פי **הלכת כתב**, ביטול או הימנעות מהרשעה הוא חריג מצומצם, המוצדק רק במקרים חריגים ויוצאי דופן, בהם לא מתקיים יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה. כן נקבע כי יש לבחון קיומו של נזק קונקרטי לנאשם גם במקום בו הנאשם נעדר עבר פלילי. ראו גם ברע"פ 5478/19 **לוי נ' מדינת ישראל** (25.8.2019), רע"פ 619/18 **בזיזנסקי נ' מדינת ישראל** (1.3.2018) ורע"פ 2323/17 **פלויני נ' מדינת ישראל** (12.6.2017).

19. נקודת המוצא היא כאמור שעל ההגנה לשכנע שהרשעה תגרום לנזק קונקרטי וממשי לשיקומו או לעתידו של הנאשם, ואין להסתפק בעניין זה בתרחישים תיאורטיים שאין לדעת אם יתממשו בעתיד (ר': רע"פ 9118/12 **פריגין נ' מדינת ישראל**, פסקה 10 (1.1.2013) (להלן: "**עניין פריגין**")). השאלה האם תיגרם פגיעה ממשית וקונקרטית לעתידו או שיקומו של הנאשם מהרשעה תלויה גם במהות הנאשם ויתר נסיבותיו ויש לבחון את כל אלה (ע"פ 9893/06 **לאופר נ' מדינת ישראל**, תק-על 2007 (4) 4546, עמ' 4561). בנוסף, וטרם החלטה סופית יש אף לאזן, בסוג של מקבילית כוחות, את הנזק הקונקרטי הנטען וסוגו אל מול סוג העבירה שבביצועה הורשע הנאשם ונסיבותיה, ולבחון כאמור האם מתקיים יחס בלתי סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרת העבירה המצדיק את ביטול ההרשעה. כפי שצוין בע"פ (מרכז) 24457-03-15 **גוטרמן נ' מדינת ישראל** (30.8.2015) (להלן: "**עניין גוטרמן**") פסקה 69, ככל שמעשי העבירה חמורים יותר כך נדרשת פגיעה קונקרטית ומוחשית יותר ולהיפך.

20. בראי המסגרת הנורמטיבית הכללית שלעיל, בחנתי את עתירת ההגנה לביטול הרשעת הנאשם. ביחס לסוג העבירות בהן הורשע הנאשם ונסיבות ביצוען, עבירות המס בבצוען הורשע הנאשם הן במדרג הגבוה ביותר של עבירות המס ובאות להגן על ערכים מוגנים חשובים, ובכללם ערך השוויון ואמון הציבור בשלטון החוק. בבצוע העבירות יש כדי לפגוע באמון הניתן בנישומים שיגישו לרשות המסים דיווחים נכונים ומלאים וישלמו מסיהם כחוק, לגרום לנזק לפעילות התקינה של מנגנון המסים, לפגיעה פוטנציאלית בקופה הציבורית, ופעמים רבות אף לפגיעה הלכה למעשה, אשר מביאה לפגיעה בכל אחד ואחת מאזרחי המדינה. המדובר בעבירות שעל פי טבען בבסיסן תכנון ותחכום, גילויין קשה וביצוען קל, ונקבע לא אחת שבעבירות אלה מקבלים האינטרס הציבורי ושיקולי ההרתעה, ובכללם הרתעת הרבים, בכורה על פני נסיבות אישיות (רע"פ 4684/12 **גחלי נ' מדינת ישראל** (14.6.2012), רע"פ 74/13 **חלידו נ' מדינת ישראל** (17.3.2013), רע"פ 4323/14 **מולדובן נ' מדינת ישראל** (26.6.2014)).

21. כפי שהפנתה ההגנה, אמנם נכון כי גם בסוג זה של עבירות קיימים מקרים מתאימים בהם מושת כופר על חשודים, לעיתים גם כאשר מדובר בהעלמת הכנסה בסכום גבוה, כפי שעולה מענ'1, כך שניתן לטעון שביצוע העבירות הנדונות אינו מחייב בהכרח הרשעה פלילית בכל מקרה ומקרה. יחד עם זאת יש לזכור כי החלטה להשתת כופר מבוססת על נימוקים שונים כשסכום ההכנסה שהועלמה אינו חזות הכל. בנוסף, כי מן הצד השני ניתן לטעון שדווקא העובדה שנדחתה בקשת כופר של נאשם על ידי הגורמים המוסמכים על פי חוק והוחלט על הגשת כתב אישום כמו בעניינו, מדגישה את חשיבות הותרת ההרשעה הפלילית על כנה - בפרט כשלא נטענה ובוססה טענה להפליה. ועוד יש לציין כי מבחינת המקרים אליהם הפנתה ההגנה בענ'1 עולה שמרביתם שונים מהמקרה דנן, נוגעים להעלמת הכנסה מהשכרת דירות ונכסים, גם אם סכומי ההשמטה המיוחסים לחשודים שם גבוהים בדומה לעניינו. לא מצאתי להרחיב מעבר לאמור משהובהר על ידי הסנגורית שאין כל טענה להפליה בפיה כאמור, טענה מסוג זה ממילא לא בוססה, וההחלטה על דחיית בקשת הנאשם לכופר אף לא הוגשה.

22. עיון בפסיקה מלמד כי במקרים בהם מוגשים כתבי אישום בעבירות מס רק לעיתים נדירות נעתר בית המשפט לבקשה להימנע מהרשעת מבצעה, ודאי כשהמדובר בעבירות שהן במדרג הגבוה כמו בעניינו. זאת לאור הערכים החברתיים החשובים המוגנים בעבירות אלה, העובדה שעבירות מס מבוצעות פעמים רבות על ידי נאשמים שהם נורמטיביים ביתר תחומי חייהם כך ששיקולי שיקום מיוחדים אינם מתקיימים בעניינם, ולאור הכלל לפיו כאמור בסוג זה של עבירות יש לבכר את האינטרס הציבורי על פני נסיבות אישיות (ראו לדוגמה ע"פ 2555/13 **חי נחמיאס נ' מדינת ישראל** (9.1.2014)). האמור נכון גם בקשר לביצוע עבירות מס במדרג נמוך יותר, ואף כאלה המכונות עבירות טכניות (ראו לדוגמה רע"פ 737/11 **מלכיאלי, משרד עורכי דין נ' מדינת ישראל** (09.05.2011), ורע"פ 6271/13 **יהודה בן סנן נ' מדינת ישראל** (17.09.2013)).

23. במקרה הנדון, נסיבות ביצוע העבירות מלמדות על מידת פגיעה ממשית בערכים המוגנים מביצוען ומבחינת הנסיבות עולה השיטתיות שבביצוע העבירות על פני תקופה ממושכת ממש בת תשע שנים. בבסיס העבירות תכנון ותחכום, ובביצוען אף פעל הנאשם להסתרת הכנסתו הכוללת מ"כלל פנסיה וגמל בע"מ" ו"הראל חברה לביטוח בע"מ" ובכך להסתרת מקורות הכנסה אלה. בנוסף, סכום ההכנסות הכולל שהעלים גבוה ועומד על סך של 1,355,793 ₪.

24. שקלתי את טענת ההגנה לפיה בחלק משנות המס המדובר בהעלמת הכנסה בסכום נמוך ביותר (כדוגמה בשנת 2010 שם סכום ההשמטה הוא בסך 771 ₪ ובשנים 2008 ו-2009 סכומים העומדים על עשרות אלפי שקלים), ואת הטענה לפיה העבירות בוצעו על רקע קושי כלכלי. בנוסף, את הטענה בדבר תרומתו של הנאשם לציבור המבוטחים ולמשק באמצעות המודל שפיתח אשר הביא להפחתת עמלות הפנסיה באופן משמעותי, ולכך שנטען שגם בתחום ביטוחי הבריאות בו הוא עוסק כיום עורך הנאשם מהפכה ופועל להקמת מערך לפיו גם מי שאינו חלק מוועד עובדים הנהנה מעמלה נמוכה בשל ביטוח קולקטיבי יוכל להנות מעמלות נמוכות (הגם שלא הוצגו ראיות לנטען).

25. גם תוך מתן משקל לכל האמור - מידת הפגיעה בערכים המוגנים אינה מבוטלת במקרה זה ומקשה עוד יותר על קבלת עתירת ההגנה לביטול ההרשעה. כפי שפורט לעיל, וגם אם ניתן במקרים יוצאי דופן להיעתר לבקשה לביטול הרשעה בעבירות אלה בשים לב למאפייניהן ולנסיבות, ברי כי יש להשתכנע בקיומו של נזק קונקרטי ממשי

ומוכח היטב.

26. בעת בחינת שאלת קיומו של נזק קונקרטי לנאשם שקלתי את כלל נסיבותיו ומאפייניו כפי שפורטו בהרחבה בתסקיר, בענ/4 ולעיל, את העובדה שאין לחובתו עבר פלילי, את התגייסותו לשינוי ואת הטיפול שעבר. בנוסף, נתתי דעתי לסיכויי שיקומו הגבוהים לדעת שירות המבחן, כמו גם להודייתו ולנטילת האחריות על ידו, גם על דרך הסרת המחדל בסכום משמעותי העומד על סך של 760,000 ₪ למס הכנסה (ענ/2) (שלטענתו גבוה מהסכום האמיתי שהיה עליו לשלם), ולטענת ההגנה לתשלום כולל של מעל מיליון ש"ח לרשויות כולן.

27. כמו כן, נתתי דעתי לחששו של הנאשם בגילו, 52, כי רישיון סוכן הביטוח שלו יישלל או יותלה, לאחר שעסק בכך כל חייו, ולנזק שעלול להיגרם לו מכך. בהקשר זה בחנתי את סעיף 29(א)(6) **לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)**, תשמ"א-1981 לפיו הממונה רשאי לבטל רישיון סוכן, כולו או לגבי ענף ביטוח פלוני, להתלותו לתקופה שיקבע, להתנות בו תנאים או לשנות תנאי מתנאיו אם הורשע הסוכן בעבירה "**שלדעת הממונה מפאת מהותה, חומרתה, או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש סוכן ביטוח או הוגש נגדו כתב אישום בשל עבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בענינו**".

28. כפי שנקבע על ידי בית המשפט העליון, גם כאשר המדובר בעיסוק טעון רישיון שהרשעה פלילית עלולה לגרום לביטולו וקיים פוטנציאל פגיעה תעסוקתית, אין מקום לקביעה אוטומטית של נזק קונקרטי לצורך ביטול הרשעה. זאת בפרט כאשר נותר שיקול הדעת אצל הגורם המקצועי הרלבנטי. אדרבה, נקבע לא אחת כי כשאלה הם פני הדברים, מן הראוי שהעניין יבחן על ידי אותם גורמים מתאימים ומוסמכים על פי חוק (רע"פ 3224/19 **אביב נ' מדינת ישראל** (28.5.2019), רע"פ 1240/19 **בר לוי נ' מדינת ישראל** (24.3.2019), רע"פ 5478/19 **לוי נ' מדינת ישראל** (25.8.2019), ורע"פ 5018/18 **בוזגלו נ' מדינת ישראל** (21.10.2018)).

29. קיים קושי בביטול הרשעת נאשם לשם עקיפת מגבלה שהטיל המחוקק על מנת להגן על הציבור ולשמור על צביון המקצוע (ראו: ע"פ (ב"ש) 7147/05 **מדינת ישראל נ' זיס** (31.5.2006) ות"פ (ת"א) 34296-05-13 **מדינת ישראל נ' כהן** (20.7.2014), בפרט כשהעבירות בוצעו על ידו כמו בעניינו במסגרת עיסוקו באותו המקצוע. על כן, רק בנסיבות מיוחדות ומתאימות תצדיק פגיעה פוטנציאלית מסוג זה בעיסוק את ביטול ההרשעה, תוך בחינת יחד עם יתר נסיבות הנאשם, ושקילתן אל מול חומרת העבירה בנסיבותיה.

30. במקרה דנן, מבלי להתעלם או להקל ראש בקושי ובפגיעה הפוטנציאלית שעלולה להיגרם לנאשם ככל שרישיונו יותלה או יישלל, לאחר איזון כלל הנסיבות אל מול חומרת מעשיו, לא מצאתי כי מתקיים יחס בלתי סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרת העבירה המצדיק את ביטולה. לא נעלמה ממני המלצת שירות המבחן לבטל את הרשעת הנאשם על נימוקיה, אך יש לזכור שכידוע, המלצת שירות המבחן כשמה כן היא, ושיקולי בית המשפט בעת הכרעה האם לבטל הרשעה רחבים יותר (**עניין פריגין**).

31. אשר על כן - הבקשה לביטול ההרשעה נדחת.

מתחם העונש ההולם

32. אשר למתחם הענישה בעניינו של הנאשם, לאור ביצוע העבירות ברצף והקשר שבנסיבות ביצוען, יקבע מתחם אחד לכלל העבירות כאירוע. הערכים המוגנים בעבירות בהן הורשע הנאשם פורטו לעיל, וכך גם נסיבות ביצוע העבירות. מצאתי כאמור מידת פגיעה לא מבוטלת ממעשי הנאשם בערכים המוגנים מהנימוקים שפורטו בפרק העוסק בסוגיית ביטול ההרשעה.

33. בעת קביעת מתחם הענישה שקלתי גם את הענישה הנוהגת. לאחר בחינתה, לאור היקף העבירות, השיטתיות בביצוען, הסתרת מקורות ההכנסה, חברת הביטוח "הראל" וחברת "כלל פנסיה וגמל בע"מ", הסתרת הכנסה נוספת ויתר הנסיבות, מצאתי להעמיד את מתחם הענישה הכולל בין 8 - 24 חודשי מאסר כעתירת המאשימה (ראו והשוו לדוגמה רע"פ 7773/16 **חננאל נ' מדינת ישראל** (26.10.2016), עפ"ג (מרכז) 5429-02-20 **גולן נ' פרקליטות מחוז תל אביב מיסוי וכלכלה** (10.11.2020), ת"פ (ת"א) 61997-12-15 **פרקליטות מחוז תל אביב מיסוי וכלכלה נ' קלאוס** (16.7.2017) ועפ"ג (ת"א) 3710-09-17 **פרקליטות מחוז תל אביב מיסוי וכלכלה נ' קלאוס ואח'** (27.6.2018) (להלן: "**עניין קלאוס**") ות"פ (ת"א) 51575-05-14 **פרקליטות מחוז תל אביב מיסוי וכלכלה נ' אגסי** (31.12.2015)).

34. נתתי דעתי גם לפסיקה אליה הפנתה הסנגורית, חלקה מדגים ענישה מקלה מזו שנקבעה בתחתית המתחם בעניינו. עיון בפסיקה מלמד כי נסיבות ביצוע העבירות שם שונות ונוגעות בעיקרן להשמטת הכנסות פיננסיות שהופקו בחשבונות בנק זרים, וכי באותם המקרים עתרו הצדדים לאימוץ עונש מוסכם של 6/9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות וענישה נלווית גם במסגרת הסדר טיעון (ראו לשם הדוגמה: ת"פ (ת"א) 4079-11-18 **מדינת ישראל נ' קומי** (9.7.2019), ת"פ (פ"ת) 42293-03-18 **פרקליטות מחוז תל אביב מיסוי וכלכלה נ' הרשקוביץ** (6.9.2018). בת"פ (ת"א) 25158-03-18 **מדינת ישראל נ' כהן** (19.7.2018) אף הורשע הנאשם בביצוע עבירות לפי סעיף 217 לפקודה, על המשמעות המקלה שבכך לעומת עניינו).

35. אשר למתחם הקנס, כידוע בסוג זה של עבירות הקנס הוא ממין העבירה. בפסיקה צוינה לא אחת חשיבות הטלת קנסות ממשיים על מבצעי העבירות הנדונות על מנת ללמד על הפסול שבמעשים ולשם הרתעה. נתתי דעתי לנסיבות הנאשם בעת קביעת מתחם הקנס ובכלל זאת לסכום הגבוה ששילם להסרת המחדל, ועל פי טענתו גם למע"מ וביטוח לאומי. לצד זאת לכך שלא הוצג קושי כלכלי מגובה בראיות בעת הטיעון לעונש. לאחר כל זאת, מתחם הקנס יקבע כפי עתירת המאשימה בין 25,000 ₪ ו- 100,000 ₪.

העונש הקונקרטי לנאשם

36. הגם שלא מתקיימות במקרה זה נסיבות המצדיקות חריגה לקולא ממתחם הענישה שנקבע, כלל נסיבותיו של הנאשם מצביעות על כך שראוי למקמו בתחתית מתחם הענישה.

37. הנאשם בן 52, נעדר עבר פלילי, אב לשתי בנות בנות 25 וגרוש המתגורר בבית פרטי אותו הוא חולק עם גרושתו, ותומך באמו במצבה (ענ/3). הנאשם הודה עוד בשלב החקירה בביצוע העבירות, נטל אחריות מלאה לביצוע והביע חרטה כנה. אין המדובר בחרטה מהפה החוצה בלבד (שלהתרשמותי גם היא אותנטית לחלוטין), אלא חרטה שבאה לידי ביטוי במעשה, הסרת מחדל ותשלום מס בסכום גבוה של 760,000 ₪ (ענ/2). לצד זאת על פי הנתונים הנאשם אף פעל לתשלום למע"מ וביטוח לאומי, לדבריו באת כוחו הסכום הכולל ששילם הוא מעל מיליון ש"ח. כידוע, הגם שהסרת המחדל אינה מעשה חסד מצד הנאשם, להסרת המחדל משמעות רבה לעניין הענישה, ויש בה כדי ללמד על חרטה כנה ולהביא לתיקון הנזק הכלכלי מביצוע העבירות (רע"פ 7851/13 עודה נ' מדינת ישראל (3.9.2015)).

38. אמנם הסרת המחדל לא בוצעה בהזדמנות הראשונה אלא כשנה וחצי ממועד הגשת כתב האישום, אך אינני סבורה שהמדובר בהסרת מחדלים אותה ניתן להגדיר כמאוחרת. לטענת ב"כ הנאשם שלא גובתה בראיות, השיהוי בהסרת המחדל מונח לפתח פקיד השומה, אך גם אם השיהוי המסוים מונח לפתח הנאשם, לאור הודייתו וחיסכון הזמן השיפוטי על ידו, אינני מוצאת להפחית כחוא זה מההקלה המגיעה למי שפועל ביעילות להסרת המחדלים בנסיבות.

39. הנאשם עוסק מזה שנים ארוכות בתחום הביטוח, ולזכותו תיזקף תרומתו הנתענת בהקשר זה, הגם שהטענה לא גובתה בראיות. בעת קביעת עונשו של הנאשם שקלתי גם את חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, מבלי לקבוע כי נפל פגם בהתנהלות במקרה זה, ותוך שנתתי דעתי לכך שבעבירות אלה באופן טבעי, פעמים רבות עוברת תקופה ממושכת עד שמתגלה ביצוען (אם בכלל), לאור התחכום והמרמה שבבסיסן וקורבן השקט - הציבור בכללותו. בנוסף, גם בעת קביעת עונשו של הנאשם, ולא רק בעת בחינת העתירה לביטול ההרשעה, נתתי דעתי לכך שהנאשם פנה בבקשה לכופר אשר סורבה (ההחלטה לא הועברה לעיוני), ולהחלטות הכופר שהגישה ב"כ הנאשם (ענ/1) שעיון בהן מלמד כאמור על השונות בנסיבותיהן מהמקרה דנן. ממילא אין כל טענת הפליה בפי ההגנה.

40. שקלתי את עתירת המאשימה לגזירת עונש של 9 חודשי מאסר על הנאשם ובפרט את עתירתה שעונש המאסר שייגזר על הנאשם ירוצה מאחורי סורג ובריה ולא בעבודות שירות. בהקשר זה נתתי דעתי לחשיבות האינטרס הציבורי וההרתעה ובכללה הרתעת הרבים, המקבלים כאמור בכורה על פני נסיבות אישיות בסוג זה של עבירות, גם לאור הקלות הבלתי נסבלת והפיתוי הרב לבצען, וכי דרך המלך בעבירות הנדונות היא לגזירת עונשי מאסר מאחורי סורג ובריה (ע"פ 9004/18 יצחקי נ' מדינת ישראל (31.12.2018), ע"פ 8345/15 אוחנה נ' מדינת ישראל (19.9.2017) (להלן: "עניין אוחנה") ורע"פ 1929/18 אריאלי נ' מדינת ישראל (26.4.2018)).

41. כידוע, פעמים רבות עברייני המס הם אנשים נורמטיביים ביתר תחומי חייהם, ונקבע לא אחת שאפקט ההרתעה בעבירות כלכליות הוא בדרך כלל בעל משקל רב יותר מאשר בעבירות אחרות (עניין אוחנה וע"פ 3927/16 מדינת ישראל נ' בר זיו (23.2.2017)). בע"פ 1656/16 דוידוביץ נ' מדינת ישראל (20.3.2017) אף צוין כי המלצות הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (נובמבר 2015) (להלן: "דוח ועדת דורנר") בקשר לאפקטיביות ההרתעה שלצד עונש מאסר מאחורי סורג ובריה, על נימוקיהן, מוגבלות בכל הנוגע לעבירות כלכליות, בשים לב למאפייני העבירות הכלכליות והנאשמים בהן בדרך כלל (שם, פסקה 105).

42. על אף האמור, הענישה היא לעולם אינדיווידואלית, על כן, אין להתעלם בעת קביעת העונש מהנסיבות

אשר פורטו לקולא לעיל ומנסיבותיו ומאפייניו של הנאשם על פי התרשמות שירות המבחן. בהקשר זה יש לשקול את שיתוף הפעולה של הנאשם עם שירות המבחן ומאמציו להעמקה בדפוסיו השלייליים, וכן את הטיפול הרגשי אמבולטורי בן השנה אותו עבר באופן פרטי. בנוסף, את מאפייני הנאשם, אשר עבר ילדות מורכבת ומטופל בחרדות מהן סובל (ענ/4), ואת התרשמות שירות המבחן לפיה הנאשם נעדר דפוסים עברייניים מושרשים, גורמי הסיכוי בעניינו עולים על גורמי הסיכון, וקיים סיכון נמוך להישנות עבירות דומות מצדו בעתיד.

43. אמנם המלצת שירות המבחן לביטול הרשעת הנאשם בנסיבות לא התקבלה. יחד עם זאת, המפורט בתסקיר, לצד הנסיבות לקולא הנוספות שנמנו לעיל, ובכללן הודיית הנאשם, חרטתו הכנה והסרת המחדל על ידו, מצדיקים ומאפשרים התחשבות נוספת ומיוחדת בו בנסיבותיו, תוך גזירת עונשו ברף התחתון של מתחם העונש שנקבע ל-8 חודשי מאסר, וקביעתם לריצוי בעבודות שירות לצד ענישה נלווית (עיון בפסיקה מלמד כי במקרים מתאימים ומיוחדים גם בגין ביצוען של העבירות הנדונות נגזרים עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות (ראו לדוגמה **עניין קלאוס**)). עונש המאסר שייגזר על הנאשם יקבע לריצוי בעבודות שירות לשם חיזוק כוחותיו, על מנת שלא לגרום להתדרדרות במצבו, כשלצד העונש יוטל עליו גם צו מבחן למשך שנה, לאחר שנתן הסכמתו לכך והוזהר כנדרש, במסגרתו יתאים שירות המבחן מענה טיפולי מותאם לצרכיו.

44. אשר על כן, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל לתקופה של 8 חודשים, שירוצה בדרך של עבודות שירות, בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות השירות ביד עזר לחבר, קצרין, רח' טיילת גמלא 16, קצרין. הנאשם יתייצב ביחידת ברקאי עבודות שירות - שלוחת צפון, סמוך לבית סוהר מגידו ביום 9.12.2021 בשעה 8:00 לתחילת ריצוי עונשו. הובהרה לנאשם המשמעות של אי עמידה בתנאי עבודות השירות.

ב. מאסר על תנאי למשך 6 חודשים לתקופה של 3 שנים, והתנאי שהנאשם לא יעבור עבירת פשע על פי פקודת מס הכנסה.

ג. מאסר על תנאי למשך 4 חודשים לתקופה של 3 שנים, והתנאי שהנאשם לא יעבור עבירת עוון על פי פקודת מס הכנסה.

ד. קנס בסך 25,000 ₪ או חודשיים מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-25 תשלומים חודשיים, שווים ורציפים, כשהראשון בהם ביום 2.1.2022.

לא ישולם תשלום - תעמוד יתרת הקנס לפירעון.

ה. ניתן בזה צו מבחן למשך שנה מהיום. הנאשם מוזהר שאם לא ימלא אחר הצו מכל בחינה שהיא או יעבור עבירה נוספת בתקופת המבחן, יהיה צפוי לעונש על העבירה שבגללה ניתן הצו. שירות המבחן יגיש דו"ח ביניים בתום ששת חודשי המבחן הראשונים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך ארבעים וחמישה יום מהיום.

המזכירות תשלח עותק הפרוטוקול לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

ניתן היום, כ' חשוון תשפ"ב, 26 אוקטובר 2021, במעמד הצדדים.